

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lir. Estero, me-
se 31.50 Lir. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lir. Estero
65 Lir. C. C. P.
Lubiane 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1097

Sovražni rušilec zadet

Proga Marsa Matruh—El Daba
bombardirana - 8 strojev sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

V noči na 26. maja so italijanska torpedna le-
tala zapazila sovražno spremljavo, ki je plula z
močnim spremstvom v vodah vzhodnega Sre-
dozemlja, jo napadla in s torpedom težko za-
dela en rušilec.

Isto noč so naši bombniki bombardirali va-
gone in železniško progo Marsa Matruh—El-
Daba.

Sovražna letala so delovala nad raznimi kraji
Sardinije ter nad Pantellerijo, ne da bi
povzročila pomembno škodo: italijansko-nemško
protiletalsko topništvo je sestrelilo 6 strojev, 2
nadaljna pa lovi.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1097:

Napadi, omenjeni v današnjem vojnem poro-
čilu, so povzročili skupno 7 mrtvih in 21 ranjenih
med civilnim prebivalstvom.

Junaški italijanski letalci

Rim, 27. maja. AS. Pri letalskem napadu na
Sudan in vzhodno Afriko so se posebno odliko-
vali piloti major Giulio Cesare Villa, kapitani
Ardito Cristiani, Manlio Lizzati in Max Perroni,
ki so vodili bombnike v napadu na oddaljene stra-
teške prometne zveze sovražnika.

Major pilot Giulio Cesare Villa se je rodil v
Veroni 17. februarja l. 1912. Obiskoval je tečaj
Kr. letalske akademije in je bil imenovan za pod-
poročnika l. 1934 ter dodeljen jati bombnikov. V
aprilu l. 1936 je napredoval za poročnika ter se je
udeležil španske vojne in takoj dokazal svoje pi-
lotske sposobnosti in svojo borbeno drznost. Na-
predoval je za kapitana po vojni zaslugi ter se je
odlikoval kot poveljnik eskadre, sodelujoč v šte-
vilnih akcijah in proti sovražnim objektom. Dode-
ljen je bil nato uradu glavnega stana Kr. letalstva,
v sedanji vojni pa je opravljal važne in zelo ko-
ljučne misije ter se je posebno odlikoval na dolgem
zveznem poletu preko dežel imperija. Odlikovan je
bil s tremi srebrnimi kolajnami in z eno bronast-
o kolajno za vojaško hrabrost ter s srebrno ko-
lajno.

Kapitan pilot Ardito Cristiani se je rodil v
Anconii l. 1913. Ko je postal vojaški pilot je bil
dodeljen v juliju l. 1937 jati bombnikov. Udeležil
se je vojne v Španiji. V novembru l. 1939 se je
udeležil tečaja za rezervne oficirje v Šoli Kr. le-
talstva. Sedanje vojne se je udeležil najprej v sa-
mostojni skupini bombnikov, nato pa v eskadri
torpednih letal ter je ponovno dokazal svoje spo-
sobnosti in svojo drznost. Odlikovan je s tremi
srebrnimi kolajnami, s 3 bronastimi kolajnami in
z vojni križcem za vojaško hrabrost. Po vojni
zaslugi je napredoval v kapitana.

Iz članka ministra dr. Göbbelsa:

»Sedaj čakamo s suvereno mirnostjo«

Berlin, 27. maja. Dr. Göbbels popisuje v li-
stu »Das Reich« položaj, ki je nastal po kon-
čanih bojih v Severni Afriki, ko se skušajo so-
vrážniki izkrcati v Evropi, kjer jih čakamo,
kakor pravi naslov tega članka »s suverenim
mirom«.

Ko so Nemci maja l. 1940 napadli Anglež
iz Evrope, je Anglija zgubila pravico govoriti o
evropskih zadevah. Z anglosaskimi uspehi v
Afriki pa ni tako. Središče naše vojske je Ev-
ropa, Afrika pa je le ob robu — pravi dr. Göb-
bels. Črna celina je sicer življenjskega pomena
za osne sile, ne pa za nadaljevanje vojne. Do-
kler sovražniki ne bodo mogli priti nazaj v
Evropo, da bi nam jo vzeli, tako dolgo so pre-
magnani. To vedo v Londonu in Washingtonu
prav tako dobro kakor v Rimu in Berlinu. Član-
kar nadaljuje: Angleži bodo na lastni koži ob-
čutili, kaj pomeni za nas pridobitev šestih me-
secev časa v Tunisu. Sovražna propaganda si-
cer popisuje atlantski izid kot »ponesrečeno
propagando z Maltos, čete, ki branijo Evropo
pa podcenjujejo kot peščico sušitarjev. Mi pa
nimamo vtisa, da bi se Angleži in Amerikanci
predobro počutili v svoji koži. Njihove zmago-
slavne trombe so začele ponehavati. Zavedajo
se, da so več let uporabljali vse svoje sile sa-
mo zato, da so mogli zavajati nekaj puščave.
Za boje v Severni Afriki smo morali pre-
važati čete in orožje preko nevarnega morja.
Pri morebitnih bodočih evropskih bojiščih se

Sklepi španske vlade

Madrid, 27. maja. AS. Sinoči se je končala
seja ministrskega sveta, ki se je pričela v so-
boto pod predsedstvom generala Franca. Mini-
strski svet je izdal mnogo ukrepov, med ka-
terimi je tudi dekret, ki pooblašča vojnega
ministra za zgradnjo dveh vojnih ladij, nek
drug dekret pa predpisuje, da je treba zgra-
diti protiletalska zaklonišča v vseh središčih,
kjer znaša število prebivalstva več kakor 20.000
duš, tretji dekret dovoljuje pogojno svobodo
6954 jetnikom, izdelan pa je bil še predlog,
naj se kortsom predloži zakonski osnutek za
večjo zaščito družin s številnimi člani.

Potres v Vzhodni Aziji

Jena, 27. maja. AS. Ob 0.21 so seizmografski
aparati na observatoriju v Jeni zaznamovali močan
potresni sunek, oddaljen okoli 9200 km v smeri
proti Vzhodni Aziji. Po štirih minutah je prišel
zopet močan potresni sunek iz iste smeri.

Beograd, 27. maja. AS. Potresna postaja v
Beogradu je preteklo noč čutila močan potresni
sunek, ki je trajal 37 sekund in ki je imel sre-
dišče kakih 9400 km v smeri proti Vzhodni Aziji.

Močan sovjetski napad odbit

Sovjeti so včeraj na kubanskem mostišču z več divizijami napadli, pa so
bili odbiti in so zgubili več kakor 40 tankov

Hitlerjev glavni stan, 27. maja. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Proti vzhodnemu odseku kubanskega
predmostja so Sovjeti včeraj presli z več
divizijami v močan napad. Naše čete so s pod-
poro oddelkov bojnih letal in letal za bližnje po-
lete v protinapadu vrgle sovražnika nazaj ter
onemogočile ponovne nasprotnikove poskuse za
obkolitev. Boljševiki so imeli pri tem hude kva-
ve zgbue in so zgubili več kakor 40 oklepnih voz.

V Finskem morskem zalivu je neka so-
vjetska podmornica naletela na zaporo nemških
min in se potopila.

V vodah Ribiškega polotoka so hi-
tra nemška bojna letala potopila sovražno 1500-
tonsko tovorno ladjo in zažgala neko obalno enoto.
Na vzhodnem bojišču je bilo včeraj pri petih
lastnih izgubah sestreljenih 63 sovjetskih letal.

V Sredozemlju je uničilo letalstvo v dne-
vih 25. in 26. maja 29 angleških in severnoameri-
ških letal, med njimi 13 štirimotornih bombnikov.

sobnosti in svojo drznost. Odlikovan je s tremi
srebrnimi kolajnami, s 3 bronastimi kolajnami in
z vojni križcem za vojaško hrabrost. Po vojni
zaslugi je napredoval v kapitana.

Kapitan pilot Mario Lizzati se je rodil v Ri-
mu 2. junija l. 1910. V marcu l. 1935 je postal pi-
lot, nakar je bil mobiliziran in je služil v vzhodni
Afriki, nato pa pri letalstvu v Cirenaiki. Zaradi
izrednih zaslug je bil imenovan za rezervnega po-
poročnika. Ko se je vrnil iz Afrike, je bil dodeljen
letalski šoli, ob pričetku vojne pa k neki jati
bombnikov. Pri neki letalski nesreči je bil ranjen,
nato pa je zopet nastopil službo v letalski šoli
kot instruktor. Je odlični pilot in zlasti strokov-
njak v letenju brez vidljivosti.

Kapitan pilot Max Perroni se je rodil v Fer-
rari 12. septembra l. 1910. V decembru l. 1932 je
postal pilot in bil dodeljen letalstvu na Siciliji.
Služil je do avgusta l. 1935, nato pa je prešel k
civilnemu letalstvu. Za seboj ima okrog milijon
kilometrov poletov, med drugim je dvakrat pre-
letel Atlantik. V juniju l. 1940 je bil poklican v
vojaško službo ter bil dodeljen specialnim letal-
skim uradom. Izvršil je ponovno tvegane polet
v Italijansko vzhodno Afriko; često v neugodnih
okolnostih na 3000 km dolgih etapah ter dokazal
svoje izredne pilotske sposobnosti. Pridobil si je
s tem srebrno kolajno za letalske zasluge. Odliko-
van je tudi s srebrno kolajno za vojaško hrabrost.
Po vojni zaslugi je napredoval v kapitana.

to ne bo ponovilo. Zopet imamo zemljo pod no-
gami in sicer v pravem pomenu besede. Naša
prevozna sredstva niso več ladje, ampak vlaki.
Nikdar nam ni manjkalo vojaštva ali orožja za
uspešen nastop proti Angloamerikancem, pač
pa smo jih težko spravljali na bojišča. Kdor bo
imel potrebna sredstva za hiter dovoz čet in
gradiva na kraj, kjer se bo odigrala odločilna
bitka, ta bo zmagal. Prednosti, ki so jih imeli
Angleži in Amerikanci v Afriki, so prešle k
nam. Sedaj bomo v notranjosti mi, mi bomo
imeli zaledje z železniškim omrežjem in pre-
voznimi sredstvi prvega reda. Če bodo sovra-
žniki hoteli izvesti vdor, bodo šele morali priti
sem, mi pa smo že tukaj.

Pobuda palagama zopet prehaja na našo
stran. Navzlic našemu porazu v Afriki smo se
vedno na daljši strani tehtnice in nobeno go-
voričenje angleških in ameriških listov ni mo-
glo nikogar na svetu prepričati, da bi dobili
kak udarec na življenjsko važne dele našega
organizma. Na obrobju naše vojne smo zaradi
polažaja doživeli poraz, ki ga je bilo treba
pričakovati, v središču pa smo ostali nedotaka-
njeni. Članar zaključuje: Poročila o anglosa-
ski zmagi za svet niso bila prepričljiva. V Se-
verni Afriki ne gre za pravo zmago naših so-
vrážnikov, če pomeni zmaga odločilen vojaški
uspeh. Sovražnik čaka še na robovih. V naše
življenjsko središče ne le da ni prodril, marveč
ga od njega loči armitan zid orožja in ljudi.
Če nas bo hotel ukrotiti, ga bo moral premagati.
Ne verjamemo, da sovražnik resno misli na
uspeh. Zato po pravici pričakujemo nadaljnji
razvoj vojne s suvereno mirnostjo. (Le Ultime
Notizie).

Evropa ali Azija?

Težavno vprašanje, na katerega Churchill ni mogel odgovoriti

Berlin, 27. maja. Med izjavami, ki jih je po-
dal Churchill na tiskovnem sestanku v Beli
hiši, zanima Berlin zlasti ona, v kateri je na-
povedal nadaljevanje in povečanje letalskega
terorizma. Angleški ministrski predsednik je
v tem pogledu znova dal Nemčiji prvenstvo.
Druga zanimivost je zagoneten Churchillov od-
govor na vprašanje, če je treba pričakovati
skorajšnjo intervencijo Sovjetske Zveze ob
strani zaveznikov v vojni na Tihem morju. To
vprašanje je bilo za Churchilla precej mučno
in Churchill je odgovoril, da je imela Sovjet-
ska Zveza doslej najtežje izgube, da pa se
njena moč lahko zopet obnovi in pomnoži in
da zato vodi Japonska do Moskve oportunistič-

Pred severno afriško obalo je bil v
noči od 25. na 26. maja z bombo hudo zadet
sovražni rušilec.

Nemški člankar o sovjetskih načrtih

Na severu bodo vzplamtele bitke, ki bodo morda zanimivejše kot na jugu

Berlin, 27. maja. Dopsnik lista »Völkischer
Beobachter« Gunther Heinsing opisuje, kako je
nemško težko topništvo tri tedne bombardiralo
vojaško naprave v Leningradu. Poročila pravijo,
da zbirajo Sovjeti v Leningradu velike množice vo-
jaštva. Časnikar nadaljuje, da so Sovjeti v pomla-
danski ofenzivi zavzeli 10 km širok hodnik, ki
veže Leningrad z ostalim sovjetskim bojiščem na
severu. Tako mesto ni popolnoma oblegano, čeprav
nemško topništvo obvlada ta hodnik. Sovražnik je
preko hodnika zgradil železnico, po kateri vozijo
v Leningrad kolikor mogoče velike količine vojaštva
in oklepnih sredstev. Dopsnik nadaljuje: Če ho-
demo razumeti pomen bitke za Leningrad, mora-
mo spoznati sovjetske načrte. Sovjeti vedo, da
je težko prebiti nemške črte med Ilmskim je-
zerom in Azovskim morjem, pa če tudi bi se jim
v središču ali na jugu posrečilo prodreti, ne bi
mogli nikdar doseči odločilne zmage, kajti preden
bi hoteli dospeti do evropskih meja, bi morali
prehoditi celo Ukrajino, preko katere teče mnogo

velikih rek in kjer so zbrane velike množice nem-
ških in zaveznških vojakov.

Leningrajsko bojišče pa nima velikega za-
ledja. Po poročilih, s katerimi razpolaga dopsnik,
so se maršali Timošenko, Vorosilov in Zukov se-
stali k vojnemu posvetu in sklenili, da bodo po-
kušali prebiti nemško črto med Pejpuškim jeze-
rom in Volhovom, nato vdri v Estonijo, tako da
bi ločili bojišče v Rusiji od Finske in Norveške in
da bi lahko prišli v stik z Angleži, če bi se jim
posrečilo izkrcanje v Skandinaviji. Sovjeti seveda
skrivajo te namene. Doslej še niso dosegli nika-
kega pomembnejšega uspeha, čeprav so ravno na
leningrajskem bojišču žrtvovali nad milijon ljudi,
ki so bili mrtvi, ranjeni ali ujeti. Te zanimive pri-
pombe kažejo, da bodo na severnem bojišču, kjer
pozimi ni bilo odločilnih bojov, vzplamtele silo-
vite bitke, ki bodo morda bolj zanimive kakor na
južnem odseku vzhodnega bojišča. (Le Ultime
Notizie.)

Španija obsoja teroristično bombardiranje

Madrid, 27. maja. AS. Kampanja proti tero-
rističnemu bombardiranju ima vedno večji od-
mev po vsej Španiji. »ABC« objavlja izjave in
razprave znamenitega strokovnjaka za medna-
rodno pravo Janguasa Messia, bivšega poslanika
pri sveti stolici, ki zatrjuje, da je druga haaska
konferenca, na kateri so obravnavali letalsko
vojno, propadla zaradi tega, ker so hoteli po-
polnoma izključiti uporabo letalstva tudi na bo-
jiščih ter prepovedati letalske napade na ci-
vilno prebivalstvo. Bivši poslanik je nato trdil,
da obstoja v mednarodnem pravu norma, ki
zahteva, da se je treba ozirati na civilno prebi-

valstvo in umetniške spomenike ter se spra-
šuje, ali bi ne bilo prav, ako bi vojskujoče se
stranke spoštovale te predpise. Ker bombni
napadi, kakor se je pokazalo, ne morejo doseči
zmage, tem, da bi uklonili nasprotnika, je
Messia dejal: »Če bi vojskujoče se stranke, ki
jih tvorijo narodi stare civilizacije v tilnem
sporazumu omejele uporabo letalstva, bi si pri-
dobile priznanje človečanstva, dočim bodo ime-
le v nasprotnem primeru na dan miru bridko
nalogo, popravljati veličanske nepopravljive
ruševine s popolno zavestjo, da so bile popol-
noma nekoristne.«

Konferenca v Washingtonu se bliža h koncu

Roosevelt in Churchill bi rada pridobila Sovjete za vojno proti Japoncem,
Sovjeti pa se izmikajo

Berlin, 27. maja. Vojaško-politična konfe-
renca v Washingtonu se nagiba h koncu. To
dokazuje dejstvo, da je Churchill sprejel za-
stopnike tiska in jim odgovarjal na razna vpra-
šanja. Kar se tiče sklepov na sestanku samem,
ni bila javnost o njih nič obveščena. Vse kaže,
da sestanka treh ali štirih ne bo in da bo Church-
ill namesto v Vladivostok hitro odpotoval v
London. Davies je podaljšal svoje bivanje v
Moskvi, kar pomeni, da bo poročal Stalinu to,
kar bi mu hotel Churchill in Roosevelt osebo-
no povedati. Zanimivo je, da je Churchill pro-
glasil boljševike za »plemenite zaveznike, ki se
junaško borijo za skupno stvar, kralj Jurij in
Eden pa sta poslala Kalinina in Molotova ga-
nljivo poslanico za zgodovinsko obletnico pod-
pisa dvajsetletne pogodbe o angleško-sovjetskem
zavezništvu«. V izjavah ministrskega predse-
dnika in obeh poslancih prevladuje priznanje,
da se nobena druga sila ne bi mogla izdatno
upreti nemškemu vojnemu stroju in da ima za-
to Rusija glavno zaslug, da je rešil Evropo
»nacističnega gospodstva«. Združeni narodi so
hotel i s tem priznanjem pridobiti rdečo arma-

do, da bi se še to leto upirala nemškim in za-
vezniškim silam, Stalin pa je v povračilo za to
razpustil tretjo internacionalo, da bi s tem
ustvaril možnost za povojno sodelovanje med
združenimi narodi.

Roosevelt pa je sporočil, da bo dobila ve-
čino vojnih dobav na osnovi zakona o posojilu
in najemu Sovjetska Zveza, ki lahko računa na
vedno izdatnejšo pomoč za vsak primer. Kaj
pomeni za vsak primer? Ali je hotel Roose-
velt s tem namigniti na to, kar je omenil še
Churchill s svojimi izjavami o »oportunistični
politiki Japonske do Sovjetske Zveze in ali je
to namiganje v zvezi z glasovi, češ da bodo
Združene države sporazumno z Anglijo in Čan-
gajskom zahtevale letalska in pomorska opo-
rišča v vzhodni Sibiriji? Moskva se je sicer
zahvalila za izjave hvalečnosti, toda kakor da
bi nič ne vedela za Churchillovo opozorilo, se
je začela baviti z rusko-japonskimi odnosaji
poudarjajoč, da se je politika dobrega sosedstva
med Japonsko in Sovjetsko Zvezo izkazala za
koristno tako za Sovjete kakor za Japonce. (Il
Piccolo.)

Portugalska in razpust kominterne

Lizbona, 27. maja. Nadaljujejo se pripombe k
sovjetskemu triku z razpustom kominterne. »Dia-
rio da Manhã« piše, da je Stalin v zgodovini več-
krat delal razliko med kominterno in sovjetsko
vlado, kadar je bilo to potrebno. Nekaj podobnega
se je tudi zdaj zgodilo, nas Portugalec to ne za-
nima. Zdi se nam neverjetno, da bi Stalin tako
dolgo čakal na ta manever. Mi smo pričakovali že
takrat, ko se je razširila novica, da so zopet od-
prte cerkve, da bodo rdečega carja kar naenkrat
naslikali kot praktičnega katoličana. Vse to pa
nas nič ne preseneča, kakor nas ni presenetil po-
kolj izmisljenih čestnikov. List nadaljuje, da je bil
eden izmed ciljev te Stalinove odločitve omogo-
čiti angleški komunistični stranki vstop v delav-

ske stranko. Kominterni je bila razpuščena prav
takrat, ko so laburisti ponovno zaprli vrata komu-
nistični stranki. Z ozirom na Portugalsko se ni nič
spremenilo. Razpust gor, razpust dol, mi do ko-
minterne ne moremo biti in ne bomo nevtralni.
(Le Ultime Notizie.)

Vsi tujci nemškega rodu dobili nemško državljanstvo

Berlin, 27. maja. AS. Nemški uradni list pri-
naša Hitlerjev odlok, po katerem postanejo nem-
ški državljani vsi tisti tujci nemškega rodu, ki so
člani nemške vojske, oddelkov SS, policije in or-
ganizacije Todt. Državljanstvo začne veljati za-
juže z dnem, ko so stopili v te ustanove.

Nesreča nemškega generala

Berlin, 27. maja. AS. V službenem poletu nad
bojiščem se je ponesrečil starešina nemškega le-
talskega poveljstva, letalski general Hoffmann von
Waldau. General Hoffmann si je pridobil velike
zasluge, ko je opravljal važne naloge v nemškem
letalskem glavnem stanu ter se je odlikoval na bo-
jišču kot vojak in kot poveljnik.

Najnovejši japonski uspehi na morju

Tokio, 27. maja. AS. Glavni japonski stan po-
roča, da je japonska mornarica med 1. in 20. ma-
jem potopila 17 sovražnih podmornic in 13 vojnih
ladij. Poročilo dodaja, da so japonske pomorske
edinice v južnem Pacifiku potopile 2 petrolejske
ladji, 7 tovornih ladij in neko 15.000 tonsko pre-
vozno ladjo, letala v sestavi japonske mornarice
pa so potopila skupno 4 prevozne ladje. Japonske
izgube v aprilu so znašale 19 ladij s 70.000 tonami.

† DR. ALBERT KRAMER

Ljubljana, 27. maja.

Danes ponoči je na svojem domu v Ljubljani po težki in dolgi bolezni umrl bivši minister in senator dr. Albert Kramer.

Pokojsnik se je rodil 6. oktobra 1882 v Trbovljah. Studiral je gimnazijo v Celju, filozofijo in pravo v Gradcu in Pragi, kjer je promoviral leta 1910. Bil je nekaj časa odvetniški koncipijent, na-

to pa se je posvetil novinarski stroki. Bil je parlamentarni korespondent »Slov. narod«, »Edinosti«, »Riječ« in »Slobode« v Spalatu. Istočasno je izdal na Dunaju tednik »Südslawische Rundschau« ter bil ustanovitelj in sourednik »Vedec«. L. 1914 pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je prevzel glavno uredništvo »Slov. narod«. L. 1921 je postal šef »Jutrca« in v tej funkciji ostal vse do novembrih časa. Dvignil je časopis z neodoljivim delom na veliko višino ter mu pridobil velik krog čitateljev. Že kot dijak se je politično udejstvoval pri narodno radikalnem gibanju in bil urednik lista »Omladina«. Še bolj aktivno se je udejstvoval pozneje kot novinar. Od l. 1917 je bil član načelstva napredne stranke. V prvih po vojnih letih je imel tudi važno politično upravno vlogo. V obdobju med obema vojnama je bil večkrat član narodnega predstavništva ter štirikrat minister bivše jugoslovanske vlade. L. 1931 je bil tudi nekaj časa poslanik bivše jugoslovanske vlade v Pragi. Po zlomu Jugoslavije je že hudo bolan živel svoje zadnje dni večinoma v Ljubljani, kjer ga je tudi doletela smrt.

S pokojnim dr. Kramerjem lega v grob mož iz generacije onih slovenskih politikov, ki so odločilno posegali v usodo Slovencev v času med prvo svetovno vojno ter zlasti v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno. Kot politika ga je odlikovala izredna taktična sposobnost. Na tem področju najbrž ni imel enakovrednega tekmeča. Znal je velikokrat z majhnimi silami doseči pomembne uspehe, zahvaljujoč se svoji silni politični delavnosti ter taktični iznajdljivosti. Ves čas po smrti dr. Žerjave je bil neoporni vodja bivše napredne stranke v Sloveniji. Značilno zanj je bilo to, da je bil ves predan svojim načrtom in ciljem. Živel je ves za politiko in ni cepil svojih delovnih sil na drugih področjih. To mu je tudi omogočilo izredno prilagodljivost, tako da ga nobena politična sprememba ni našla nepripravljenega.

Prav zaradi te svoje predanosti političnemu delu je videl v čim večji politični moči središčne oblasti svoj temeljni politični program, ki ga je z veliko energijo zasledoval v javnem življenju.

Marmelada za maj - Delitev masla

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča vse upravičence, da lahko dvignejo od 27. t. m. dalje marmelado za mesec maj pri svojih trgovcih in sicer za otroke do 3 let po 750 gr (500 gr na za to določeni odrezek dodatne živilske nakaznice ter 250 gr na odrezek št. 31c); za mladino od 3 do 18 let pa po 500 gr na za to določeni odrezek iste nakaznice.

Kdor je ne bi dvignil do 5. junija, izgubi pravico nakupa.

Razen tega se pozivajo potrošniki, da v poletnih mesecih dvignejo čimprej odgovarjajoče maslo.

Vremenska napoved za 28. maj (petek): pretežno bo jasno, podnevi nekoliko vetrovno. 29. maj (sobota): isto.

Iz tega tudi izhaja njegova doslednost v javnem političnem delu, ki jo je pokojnik na vseh toriščih kazal in od vsakogar z vso odločnostjo zahteval. Svoji zamisli se je predal popolnoma in je za ta svoj cilj žrtvoval vse svoje sile. Bil je znan kot izredno vreden in vztrajen delavec v politiki in njegov zgled se je plodno uveljavljal v vsem njegovem vplivnem območju.

Svojo razsežno politično kariero je pokojnik začel zlasti s delom v naši žurnalistiki in publicistiki. Njegovi uvodniki v dnevniki so bili kleni po svoji jasnosti in logični izpeljivosti. Če vlada danes v našem časnikaštvu jasen in dodelan slog, je to v veliki meri zasloga pokojnikove novinarske tehnike. S svojim nastopom na tem torišču je slovensko časnikaštvo poživljal in mu pomagal prodreti na tisto

Ljubljanska Drama: Roberto Bracco: »Mali svetnik«

Z zadnjo predstavo nas je ta italijanska igralska družina osvojila mnogo bolj kot s prejšnjimi predstavami. »Mali svetnik« je drama, ki daleč presega obe prejšnji deli, ki smo jih imeli priliko videti, in to po umetniški sili dela, kakor tudi po odskri predstavi.

Snov te drame je zajeta iz življenja duhovnika Don Fiorenza in dejanje se odigrava v okolici Neaplja. Pred seboj imamo dobrega, vse razumevalnega človeka, ki da svojemu bližnjemu vse kar more, pred vsem dušni mir v grozi življenja in duhovno tolažbo v notranji razklanosti. Delo je močno po doživljanju in po odskri obdelavi. (Čudno, da ne igramo pri nas takih, močnejših italijanskih del, ki jih imajo. Bo le res, da nimamo pri izbiri srečne roke.)

Igralec se imeli priliko bolj kot prej pokazati svojo ustvarjalno silo. Režiser in vodja družine Ricci je tudi ta večer stopal pred ostalimi igralci. Prikazal je izredno lepo in do vseh potankosti izdelano podobo duhovnika. Njegova igra je mirna, pa vendar mnogo bolj razgibana kot v prejšnjih predstavah. V vseh nianсах je popolnoma prepričljiv, v dobroti neprisljivo velik in v trpljenju osvajačen. Ricci ustvarja iz polnosti doživljanja tako da je celotna postava res dograjen umetniški in povsem človeški lik. Najviše se je dvignil v zadnjem dejanju in v zaključni sceni,

raven, ki ga tisk danes pri nas v vseh pogledih zavzema. Kot politični kronist in komentator je bil vedno prodoren in iz vsake napisane misli je prihajala na dan njegova odločna borbenost in zavest neutrudljive službe lastni zamisli.

Zlom bivše države ga je našel v že hudem bolezenskem stanju, kar ga pa ni oviralo, da ne bi vseh naših dogodkov budno zasledoval ter zavzel do njih odločno pozitivnega stališča. Tudi on je bil eden prvih, ki je takoj spoznal pogubnost rušilne poti, ki jo je ubral komunizem. Tako v besedi kakor v dejanju je zastavil svoje zadnje, že pojemajoče sile, da bi našemu ljudstvu ostala prihranjena težka izkušnja. Tudi njegova zasluga je, da se je ljudstvo znalo otresti pogubnega vpliva komunističnega rušenja in vztrajati na poti javne poštenosti. To zopet dokazuje njegovo predanost doslednemu javnemu delovanju, ki ga niso mogli od njega odmakniti še tako težki in pomembni dogodki. V dr. Albertu Kramerju vidimo Slovenca požrtvovalnega, delavnega in sposobnega političnega voditelja, ki si je že v zgodnji mladosti zastavil jasen cilj ter ga z izredno energijo in doslednostjo zasledoval do konca. Slava njegovemu spominu!

ko v vsej potrtosti zgrabi križ in se zgrudi pod njim. Do tega dejanja je prišel tako postopoma nujno, da ta konec ni samo učinkovit ampak tudi povsem prepričevalen. — Tudi sinoči je bila po sili oblikovanja Ricciju zelo blizu Eva Magni. V tej mladostni podobi Anitte se je dvignila nad svoji prejšnji vlogi. Poseben preprič in je presenetljiv v svoji tragični vdanosti. — S krepkimi potezami izdelanega Giulia je prikazal Giulio Oppi, zanimivo zamišljenega Barbarella pa Tino Bianchi. Nevažna in skoraj nima Barbarellova vloga je tako dosledno vdana in tako v sebi enotno zaključena, da pusti v gledalcu nepozaben vtis. — Tudi Mortellov Sebastiano je ves naraven in preprost in prav v tej naravnosti zelo učinkovit in prepričevalen. — Igrali so še Gastone Ciapini, Franca Viglione, Maria Bottini, Pina Borrione, Elda de Cesari, Manfredo Bianchi in slepea je zelo dobro prikazal E. Grasso.

Seeno, ki je zelo enostavna, preprosta in smotrna, je pripravil E. Kancelin.

Tako nam je Riccijeva igralska družina pokazala, predvsem zadnji večer gostovanja, velike igralske sposobnosti, izredno enotnost in kompaktnost. Nekateri podobe, ki smo jih do zdaj samo slutili, so zavezale pred nami v vsej polnosti. In za to doživljamo smo Riccijevi igralski družini hvaležni.

Gospodarstvo

Razdeljevanje racioniranih živil v mesecu juniju

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Meseca junija 1943-XXI bodo dobili potrošniki sledeče količine racioniranih in kontingentiranih živil:

1. Na navadno živilsko nakaznico, izdano od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani (sive barve): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr sladkorja, 2000 gr živil za juho (in sicer 1600 gr riža in 400 gr testenin), 100 gr masla, 200 gr masla, 1 del olja, 100 gr mila, 600 gr soli, 200 gr fižola na odrezek »A« in 100 gr konzerviranega paradiznika na odrezek »B«.

Meso, Vsak potrošnik se mora prijaviti pri svojem mesarju, kateri pritisne svoj žig v odrejeni prostor na zadnji strani navadne živilske nakaznice; za tedenske nabave bodo služili odrezki G, H, L in K.

Glede delitve sira bodo potrošniki pravočasno obveščeni.

2. Na navadno živilsko nakaznico, izdane od ostalih preskrbovalnih uradov v pokrajini (modre barve): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr sladkorja, 2000 gr živil za juho (in sicer 1600 gr riža in 400 gr testenin), 300 gr masla, 1 del olja, 100 gr mila, 600 gr soli, 250 gr marmelade na odrezek »A«.

3. Na dodatno živilsko nakaznico SD I (za ročne delavce): dnevno 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

4. Na dodatno živilsko nakaznico SD I+II (za težke delavce): dnevno 200 gr kruha ali 165,3 gr krušne moke ali 300 gr koruzne moke ter mesečno 600 gr živil za juho (in sicer 500 gr riža in 100 gr testenin).

5. Na dodatno živilsko nakaznico SD I+II+III (za najtežje delavce): dnevno 300 gr kruha ali 248 gr krušne moke ali 450 gr koruzne moke ter mesečno 600 gr živil za juho (in sicer 500 gr riža in 100 gr testenin).

6. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike: dnevno 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

7. Na dodatno živilsko nakaznico GNa (za otroke do 3 let): mesečno 1000 gr živil za juho (in sicer 800 gr riža in 200 gr testenin), 500 gr slad-

korja in 750 gr marmelade (500 gr na za to določeni odrezek ter 250 gr na odrezek št. 31c).

8. Na dodatno živilsko nakaznico GMB (za otroke od 3 do 9 let): mesečno 500 gr marmelade.

9. Na dodatno živilsko nakaznico GMe (za mladino od 9 do 18 let): mesečno 500 gr marmelade.

Pod točko 7, 8 in 9 navedeno marmelado se bo razdeljevalo le na živilsko nakaznico GM a, b, c, ki jih je izdal mestni preskrbovalni urad v Ljubljani.

Postavitev Učiteljskega doma pod nadzorstvo

Učiteljski dom, zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani se postavlja pod nadzorstvo Visokega komisariata, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu.

Nekvarno pristojnosti Zavoda za združništvo Ljubljanske pokrajine po naredbi z dne 50. aprila 1942-XX št. 82 ima nadzorstveni odposlanec pravico predlagati, preklicati ali spreminjati ukrepe vodstva Doma, katere je treba torej vse predlagati njemu v odobritev.

Fasist Dentini Franc se imenuje za nadzorovalca Učiteljskega doma, z. z. o. j. v Ljubljani.

Zaplomba imovine upornika Čepelnika Franceta

Zaplenjeno je imetje komunista Čepelnika Franceta, roj. dne 20. nov. 1883 v št. Vidu pri Ljubljani in biv. v Ljubljani, Šmartinska c. 43. Zaplomba ima vse običajne posledice in okoliščine.

Predpise o pobijanju kužne malokrvnosti pri kopirjih bomo objavili v jutrišnji številki našega lista.

Italijansko nemški industrijski sestanek. Te dni je bil v Firenzi sestanek zastopnikov italijanske in nemške industrije, na katerem so razpravljali o vojnogospodarskih vprašanjih italijanske in nemške industrije. Zlasti so razpravljali o skuhnjah, ki so jih imele industrije v obeh državah, na torišču preskrbe surovin in blaga, ki je nujno potrebno za vojno gospodarstvo. Govorili so nadalje tudi o carinskih zadevah in cenah ter so sprejeli več tozadevnih sklepov.

Ivan Kologrivov:

Duh in cilji komunizma

Sam sem v državnem muzeju v Amsterdamu videl Rembrandtovo sliko iz petrografske ere-mitaze. Čudovite zbirke ikon so raznesene po Ameriki, slavni Codex Sinaiticus iz 4. stoletja je bil prodan v Anglijo. Najdragocenejši spomeniki so razdejani, zgodovinske katedrale, kakor katedrala sv. Vladimirja v Kijevu s slikami Vasneceva, porušene, katedrala Odršenja v Moskvi, spomenik slovite vojske proti Napoleonu, razstreljena; neprecenljive lesene cerkve 14., 15., 16. stoletja v severni Rusiji so podirle. To so le posamezni primeri nezasiščenega ropanja zakladov, ki jih je zbralo vse ljudstvo z dolgotrajnim delom in naporom. In to ropanje so vršili ljudje, ki so skoraj sami judje in zaradi tega tem ruskim narodnim zakladom popolnoma tuji. Boljševiki so v ta namen ustanovili v Moskvi celo poseben »ekspozitni oddelček«, ki so po njem za devize prodali v inozemstvo cele knjižnice in dragocene zbirke, tako one, ki so bile državna, kakor tudi take, ki so bile zasebna last.

V najboljšem primeru imamo v Sovjetski le čisto tehnični napredek, ki pa nikakor ni zdrav gospodarski napredek. Omogočila ga je razlastitev vsega zasebnega imetja, ki so ga nato združili v roki boljševiške države. A tudi na tem področju najdemo večidel same varilive milne mehurčke.

Boljševiki se ponašajo, da so očistili žene in otroke. A pri tem vidimo tisoče in tisoče zanemarjenih otrok, ki kradejo in ropajo, da so bile oblasti same prišle, da so 8. aprila 1935 uvedle smrtno kazen za 12letne otroke. In v sovjetski zakonodaji beremo, da je žena v šestem mesecu nosečnosti oproščena nočnega dela, iz česar sledi, da mora podnevi delati kakor drugi.

Vse je le laž in varanje. Da se o tej resnici prepričamo, je treba le tu in tam brati boljševiške časopise in liste. Ono malo dobrega in trajnega, kar je še najti v Sovjetski, je napravilo rusko ljudstvo, a ne po zaslugi boljševiških sil, ampak kljub njim.

Mojstrsko znajo boljševiki zbuditi človeško zver, ki spi v notranjosti duše. Vedno skušajo zdramiti živalski nagon, da nato ugonobe vse človekovo pravno življenje. Sicer se s tem v človeku čustvo ne da zatreti, vendar njegova čustva postanejo nato grozovita in surova. Duševno razpoloženje, ki tako nastane, je polno sovraštva, razpoloženje pa, ki zbujta čustva, deluje razkrajajoče. To je evangelij sovražstva! Dan za dnem, od ure do ure označajo po časopisih, po radiu in po govorih ta evangelij »Naravnost zver postane«, mi je dejal neki mlad mož, ki je prišel iz Sovjetske.

Boljševizem je prava psihoza sovražstva, ki je razširjena po vsem svetu. Vsa njegova borba proti krščanstvu in sploh proti vsaki veri je le plod te psihoze.

Vendar se boljševizem ne zadovolji s čustvom. Zastruplja tudi domišljijo, voljo in pamet.

Človekova domišljija se bavi ne le z otipljivimi in vidnimi stvarmi, ampak tudi s takimi, ki ne spadajo v področje naših čutov. Vsa rast duha, ki jo kaže kako ljudstvo, razvoj jezika, tvorbe njegovega genija so odvisne od činiteljev, ki jih more zaznati le notranje gledanje. Ljudstvo, ki živi od same stvari in se duhovnosti odpove, gre proti svojemu propadu in izumre. Namesto prave kulture ustvarja le nadomestke, to se pravi, nekaj čisto primitivnega, nazadnjaškega, duhovno brezpomembnega, sploh le kaj takega, s čimer mora višja kultura kratko malo pomesti. Zato »nekulturnost«, nosilec boljševiškega režima, ni nikako naključje, ampak rezultat načrtnega postopanja, ki gre le za tem, da v narodu uniči razum in voljo; tako obema možnostima iztrga vodilno vlogo, jo oslabi in na ta način podvrže mednarodni volji. To pa se zgodi takrat, če boljševizem zastrupi človeško dušo. Kajli »brez duše« ni vse drugo nič: ljudstvo, dežela, država, rod, kri, dediščina, svoboda, resnica, pravičnost, čast. Duša je prava duša, kakor jezik tako lepo pravi: »duša celote«. Duša je tista, ki dela, da so nam vse dobne vrednote, kajti ona ostane edino, kar ima človek še neposredno od Boga. (Paul Schütz, Das Evangelium den Menschen unserer Zeit dargestellt, Berlin, 1940, str. 243.)

Človek je nagnjen k temu, da vse odklanja, česar ne more s svojimi čuti neposredno zaznati. Njegova roka mu črta krog njegovega obzorja. Vse, česar ne more prijeti z roko in umeti s svojim malim razumom, zanj ne obstaja. To pa je ravno glavni smoter boljševizma: domišljijo vzeti vse, kar je netvarno, vse to osmešiti, zatreti. Zanj bi vala le stvar, le telo, le sitost, le lakota, le telesna utrujenost, le stroj in izdelovanje, le mož in žena s svojimi izključno spolnimi nagoni, vse drugo je gola prevara in glupost.

»Duša«, pravi neki komunistični pisatelj, »mremo prav tako vreči čez krov kakor marksizmu tuje junaštvo. S takimi stvarmi ne vemo kaj početi.«

Tako nastane nov človeški rod, ki naj se plazi po trebuhu in požira prah zemlje. Edino, kar se še dovoljuje te vrste ljudem, je, da tipalke svoje fantazije iztežajo po onem bodočem blagostanju, ki naj zavladna na svetu, ko bo boljševizem osvojil vse svet. Kajli ta sen trdno in stalno živi v boljševikihi. Niso ga opustili in tega nikoli ne bodo storili. Tudi ne morejo ne; vedo namreč čisto natanko, da sta jim dani le dve možnosti: ali zmaga boljševizma ali njegov končni in popolni polom. V tem pa imajo popolnoma prav: ves svet obsegajoča ideja ne more ostati krajevno vezana. Boljševizem je svetoven problem, ali vlada povsod ali nikjer. (Dajle.)

32

Car ni imel kakih posebnih dohodkov; proračun je predvideval vse stroške, ni mu pa priznal nobenega osebnega dohodka. Kakršne koli svoje izredne stroške je mogel navesti v eni ali drugi postavki bilance. Za svoje osebne izdatke je imel na razpolago tudi ostanki kapitala, ki je bil naložen v inozemstvu za časa Nikolaja I. Ostanek tega kapitala se je uporabljal skoraj izključno le za dobrodelne namene in za razne podpore. (Državna bilanca je predvidevala vsako leto vsoto 10 milijonov rubljev, s katero je car mogel razpolagati, vendar pa ne za stroške na dvoru. Ta vsota se je uporabljala za stroške, ki jih ni bilo mogoče uradno navesti v bilanci, kakor n. pr. za razne tajne službe v inozemstvu.) Carica-mati kakor tudi mlada carica sta dobivali vsako leto vsaka po 200.000 rubljev, kar pa je zelo malo, če primerjamo z njihovimi obveznimi izdatki. Vsak carjev sin je dobival do svoje polnoletnosti 30.000 rubljev za stroške vzgoje, dejansko pa se je ta vsota kopičila in se dodala doti velikega kneza. Ob poroki je vsaka velika kneginja dobila v doto en milijon. Veliki knezi pa so dobivali od dneva svoje polnoletnosti vsako leto 200.000 rubljev. Te vsote pa niso izhajale iz državne blagajne, ampak iz dohodkov posestev, ki so pripadali carski rodbini.

Osebe takozvanega dvora pa so tvorili ljudje iz najožjega spremstva vladarjev in njihove družine.

K temu spremstvu je pripadalo predvsem carjevo vojaško spremstvo; bili so to razni pribočniki, katerih število je bilo zelo veliko, a v stalni službi sta bila samo dva ali trije. Vsi ostali pa so bili v službi pri svojih polkih in so prihajali k carju le od časa do časa. Nekateri pa so prihajali v službo le ob izrednih slovesnostih.

Veliki knezi so bili vsi carjevi pribočniki, kakor tudi častniki. Toda vsak izmed njih je imel kot veliki knez po enega ali dva osebna pribočnika.

Poleg teh pa je bilo civilno spremstvo. To spremstvo je bilo še mnogo številnejše, toda po večini so ti ljudje nosili le časten naslov. Vršili so le službo navadnih uradnikov in njihov položaj je odgovarjal stopnji, ki so jo dosegli v civilni službi. Treba je pripomniti, da je bila od dobe Petra Velikega civilna služba urejena kakor vojaška po stopnjah, ki so omogočale doseg raznih funkcij. Tako je moral na primer častnik doseči stopnjo generala, da je mogel poveljevati brigadi. Prav tako je uradnik moral postati državni svetnik, da je mogel postati glavni uradnik nekake pokrajine ali načelnik enega od ministrskih odsekov. Razpredelnica stopenj raznih funkcij, ki jo je uvedel Peter Veliki, je natančno določala odnose med civilnimi in vojaškimi stopnjami. Tem funkcijam je treba priložiti še razne častne naslove, predvsem dvorne. Ti dvorni naslovi so se dobivali uradno na predlog načelnikov kot plačilo. A zelo pogosto so se podeljevali tudi po izredni poti, s pomočjo pokroviteljstva. V tem oziru so prišli v poštev zmal dvorci velikih knezov. Bilo je torej na ta način več sto ljudi, ki so nosili veličastne naslove, ki državo niso stali nič, ker tem ljudem ni bilo treba dajati nikake nagrade ali plače, pač pa so vzbujaali splošno zavist. Med temi naslovi so bili nekateri, ki so nosilcem poverjali kako malenkostno vlogo na dvoru ob večjih slovesnostih,

po večini pa so bili samo častni naslovi in je njih nosilec imel samo pravico, da je bil obenem s svojo družino povabljen k plesnim in drugim prireditvam. Izvenšji te pravice, ti dostojanstveniki niso imeli nikakega stika s carsko dvojico in mnoge izmed njih car ni poznal niti po imenu.

Zensko spremstvo je bilo manj številno. Obsegalo je ducat častnih dam, ki so bile poročene, in nekaj ducatov takih, ki niso bile poročene. Neporočene dame so izgubile svoj naslov, kadar so se poročile. Čeprav jih je bilo vsako leto imenovanj po 20 novih, jih je enako število vsako leto zginilo z dvornega seznama, zato njihovo število nikoli ni dosegalo števila sto. Od teh jih je carica osebno poznala komaj kakih dvajset in izmed njih so bile izbrane dame, ki so se vrstile pri raznih prireditvah, sprejemih itd. Kar se tiče drugih, so bile to povečini hčerke visokih dostojanstvenikov, katerim je bil dan ta naslov le kot nekak znak naklonjenosti do njihovih staršev. Toda če ti niso pripadali carskemu spremstvu, jih naslov, podeljen hčerkam, nikakor ni približal temu; same hčerke je bila povabljen k velikim dvornim sprejemom, pri katerih se je pridružila častnemu spremstvu carice in mnogokrat dekleta na videz niti ni poznala. Mnogokrat se je zgodilo, da marsikatera dvorna dama sploh ni prišla nikdar v osebni stik s carico, če za to ni imela kak drug poseben razlog. Poročene dvorne dame, ki pa so bile, kakor že rečeno, mnogo manj številne, pa je carica skoraj vse osebno poznala. Ta naslov je bil dan samo gospe iz najvišjih krogov, soprogam ali vdovam največjih dostojanstvenikov. Med temi damami, ki jih je dičil naslov, ki je vzbujal vsepovsod zavist, jih je bilo nekaj, ki so bile stalno v spremstvu obeh caric.

Gospe in gospodične, ki so vršile to službo, so dobivale mesečno plačo, poleg tega so imele stanovanje v palači sami, smele so se posluževati dvornih kočij in so imele še mnogo drugih ugodnosti.

Drobne novice

Oglase za nedeljskega »Slovenca« sprejemamo le do danes — petka zvečer!

Koledar

Petek, 28. velikega travna: Avgustin, škof; Viljem, opat; Senator, škof; Priam, mučenec.
Sobota, 29. velikega travna: Marija Magdalena Pazzi, devica; Maksim Emonski, škof in mučenec.

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

Zgodovinski paberki

28. velikega travna:

L. 1641 se je rodil v Ljubljani baron Janez Vajkard Valvasor, raziskovalec kranjske zgodovine. Pisal je v latinskem in nemškem jeziku. Najvažnejše njegovo delo je »Die Ehre des Herzogthums Crain«, ki je izšlo leta 1689 v štirih zvezkih. V njem je pisatelj opisal ta del slovenske zemlje z zgodovinskega, zemljepisnega, etnološkega in etnografskega ozira. Umril je v Krškem leta 1693 —

L. 1741 se je rodil v Ljubljani Janez Filip Cobenzl iz stare koroške plemiške rodbine. Studiral je na Dunaju in Salzburgu ter stopil v državno službo. Bil državni svetnik na Dunaju, spremljal leta 1777 cesarja Jožefa II. v Pariz, sodeloval na mirovnem kongresu v Tešinu in leta 1797 pri sklepanju miru v Campo Formidu, nakar je postal avstrijski poslanik v Parizu do leta 1805, ko je stopil v pokoj. Cobenzl je posredoval našemu slikarju Kavčiču sprejem v dunajsko akademijo in ga pozneje priporočil cesarju, ki ga je poslal v Italijo. A. Lavrinu je veljal že leta 1779 za Slovenca; vsekakor je bil dober poznavalec Slovencev in slovensčine ter je informiral Napoleona na Dunaju v noči na 16. oktober o narodnih razmerah v Iliriji. Umril je 30. avgusta 1810. leta na Dunaju kot poslednji svojega rodu —

L. 1884 je umrl v Koroškem obirski župnik pri Železni Kapli na Koroškem Janez Božič, rojen 15. oktobra 1829 v Novi vasi pri Lescah na Gorenjskem. Doprinosil je kot eden najboljših učencev gimnazijo in bogoslovje v Ljubljani, nato kaplanoval v Krasnji, kjer je oboliel in skoraj kaplulil. Sprejel je vabilo ravnateljstva gimnazije v Fiumenu, došlo po Trdinovem posredovanju, in odšel tja kot suplent. Leta 1898 je odšel na Dunaj študirat klasično in slovansko jezikoslovje. V poletju 1864 se je zatekel v Celovec, da bi stopil na Koroškem v dušno pastirstvo, a ko je Einspieler ustanovil leta 1865 »Slovenca«, je prevzel uredništvo in zabil ordinarijat za pokojnino, ki mu jo je ta tudi dovolil. Ostal je v Celovcu tudi po prestopu »Slovenca« (1867 l.) in se udeleževal narodnega dela, leta 1879 pa je šel kot upokojenec oskrbovat beneficij v Koroškem, kjer je ostal nato do smrti. Božič je že kot gimnazijec sodeloval pri Slovenskem cerkvenem časopisu (1848), kasnejši Zgodnji Danici in Vedežu, kot bogoslovec je »svobodno za Slovence izdelal povest »Stric Tomaž ali življenje zamorcev v

Ameriki od Henriete Stowee. Kot kaplan je urejal »Koledar za Slovence«, na Dunaju pa poslovenil Platonovega Kritona in Apologijo, izšli v Janežičevem »Cvetju iz domačih in tujih logov« in pisal za »Novice«. Odločno je sodeloval pri Einspielerjevem »Slovenca« in pozneje pri Besedniku.

— Velika akademija ljubljanskih srednjih šol, ki bo v nedeljo ob 11. uro popoldne v veliki univ. dvorani pod pokroviteljstvom našega vladarja dr. Gregorija Rožmana, bo gotovo tudi velik umetniški dogodek. Skrbno izbran program, tako orkestralnih kakor pevskih točk, je posebno lep. Vsi, ki bodo pri akademiji nastopili, se skrbno pripravljajo in dosedanjim skušnjem kažejo naravnost presenetljivo izvežbanost v vsakem pogledu. Močan pevski zbor, ki šteje nad 300 pevcev, sestavljen iz dijakov ljubljanskih srednjih šol, bo za Ljubljano naravnost pravo odkritje in bo dokazal, kaj vse premore mladeniška požrvalnost in navdušenost. Ljubljana naj izkaže hvalečnost svoji mladini s številnim obiskom. Vstopnice se dobe v predprodnji in trgovini Stiličig. Franciškanska 1 ter eno uro pred začetkom akademije pri blagajni kina Union. Cene so od 12 lir navzdol, za dijaške skupine od 4 lire navzdol. Preskrbite si vstopnice, dokler jih je še kaj.

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

— Ljudska tiskarna in knjigarna sporoča, da bodo v soboto, 29. maja, vsi njeni obrati: tiskarna, knjigarna, knjigovoznica in papirnice ves dan zaprti.

— Društvo slepih je daroval neimenovani dobrotnik 500 lir. Plemenitemu darovalcu se odbor najtopleje zahvaljuje.

— Opozorjamo na poslednji dve predstavi »V času obiskanja«, ki bosta v teh dneh: v petek, 28. in v nedeljo, 30. t. m., ob 8.30 popoldne. Cene so znižane od 15 lir navzdol. Ta drama o Jezusovem trpljenju je doživela največji uspeh. Tisoči so jo videli, mnogi celo po večkrat: pretesljiva je, a lepa; našemu času tako primerna. Zanimanje zanjo je še vedno živo; zato si preskrbite vstopnice v predprodnji in Operi.

— Lepo vreme. Po torkovem nalivu, ko je godoval sv. Urban, zaščitnik vseh vinogradov, je počasi nastopilo lepo vreme, ko se je najprej začelo jasiti na severovzhodu in severozapadu. V sredo je bilo nasproti torku že nekoliko topleje. Dnevna temperatura se je dvignila na +20°C. V sredo so se mnogi nosili povrhnice in lažje zimske suknje. V četrtek zjutraj pa se je vreme že močno popravilo.

— Poštariji v novih uniformah. Včeraj so se pojavili v Ljubljani prvi poštariji v novih

uniformah. Te so sive barve. Poštariji imajo hlače dokolenke in se ločijo od vojaštva po visokih kapah in po našivih. Poštariji so prejeli tudi nove čevlje, ki so soliden izdelek neke domače tvrdke in zelo trpežni, pač takšni, kakršne poštariji potrebujejo.

OTROŠKI KOTICEK

Jutri začnemo priobčevati novo otroško slikanico

Dvojčici

o dobri in hudobni sestrici in njunih usodah

Naročajte »Slovenca« že zaradi — otroškega koticika!

— Labodji mladiči v ljubljanskem Tivoliju. Ljubitelji narave, sprehajalci po Tivoliju, najbolj pa seveda ljubljanski drobiži, imajo sedaj v Tivoliju nenavadno veselje. Po tivolskem ribniku namreč po več ur na dan, zlasti ob sončnih urah, plava poleg ponosnega labodjega para še nekaj drobenega sivega, namreč labodje pišče. Pred nekaj časa smo poročali, da labodki v Tivoliju vali. V resnici je labodka znesla 6 jajc, toda izvalilo se je samo eno pišče. To je bilo preteklo soboto. Kmalu po svojem rojstvu pa je pišče za svojo labodjo materjo že pogumno zaplaval po ribniku. Tudi labodji oče je s svojo kraljevsko gracioznostjo kazal mnogo ponosa na svoj naraščaj. Labodji par si je pred časom sam znesel gnezdo na južno obrežje ribnika. To gnezdo je zelo preprosto in sestavljeno iz samega šibja. Na njem je valila labodki v vsakem vremenu. Da je ne bi radovedneži motili, je dala mestna vrtnarja to gnezdo s suhe strani obdati s pravo žično ograjo. V labodjem gnezdu pa so — vsaj v četrtek so bila — še tri labodja jajca, na katere pa labodki še vedno seda v upanju, da se bo izvalilo še kako pišče. Kakor izgleda, pa bo iz tega težko kaj. Tudi kadar labodka val, se pišče zateče pod njeno perje. Ako bo vreme v poletnih mesecih kolikaj ugodno, je upanje, da bo pišče res doraslo in se spremenilo v pravega belega laboda, ki bo ponos Ljubljancov, saj je to po dolgih letih prvič, da se je v Ljubljani res izvalil labodji mladič.

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

— Nesreče na deželi. Na Rakeku bivajoči delavec, 51 letni Anton Tavcar, si je pri delu močno poškodoval desno nogo. — Posestnikov sin, 50 letni Janez Skodlar na Vrhniki, se je pri padcu hudo poškodoval na glavi. — Ključavničar, 30 letni Ivan Košir na Dobrovi, si je poškodoval med delom levo oko.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Utopljenec. Na bregu našega severnega predmestja zaposleni delavci so opazili v vodnem toku črno gmo, podobno človeškemu telesu. Obvestili so orožnike, ki so kmalu ugotovili, da gre za mrtvo človeško truplo. Ko so mrtvega spravili na breg, so spoznali v njem 34-letnega kmeta L. Korsiča iz Salcama. Mož je šel prejšnji večer po opravkih z doma, Krenil je po stezi, ki teče ob visokem bregu. Najbrž ga je obšla elabost in je zdrknil v valove, kjer je utonil. Naj mu bo Bog milostljiv!

Konec šole. V četrtek, 20. maja je bil zaključen šolski pouk na vseh šolah v mestu in na deželi.

S Spodnjega Štajerskega

Razdelitev spričeval poljedelskim vajencem in vajenkam. V pljuški okrožni hiši so 23. maja s prisrčno slovesnostjo razdelili spričevala absolventom poljedelskih poklicnih šol pri Sv. Trojici v Slov. gorah in v Podlehniku. Obe šoli vzgajata mladino pljuškega okrožja in je na zaključno slovesnost prispele tudi zastopnik štajerskih kmetov dr. Pastor, ki je imel nagovor na fante in dekleta. Podobne slovesnosti so bile v Celju, Mariboru, Apačah in Brežicah. Vsega skupaj je na vseh teh krajih dobilo 280 fantov in deklet izpričevala, da so dokončali vajensko dobo v kmetijstvu in da so obiskovali poljedelske poklice tri mesece.

Vaški večer v Laškem. Prosvetni odsek mariborskega učiteljskega priredil 22. maja v Laškem vaški večer z godbenimi točkami, petjem ljudskih pesmi, štajerskimi plesi in jodljarji. Tudi dve veselici enodeljanki sta bili na sporedu. Skupina učiteljskih in učiteljskih deklet je pokazala narodne plesne tude še v nedeljo dopoldne z namenom, da prebivalstvo spozna te lepe stare običaje.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 48 letni

čevljar Janez Beberič iz Tuznega, 58 letni žagar Karl Likavec, kovačeva hčerka Elza Mihelač, voznikovec Adolf Javornik. Pod roko banditov sta padla brambovec Konrad Kosovine iz Petrovca in brambovec četovodja Jakob Hartman iz Gornjega grada, celjski okrožni vodja je v njun spomin priobčil lep part. Na vzhodnem bojišču je padel edinec Anton Trafela, planinski desetinik, sin Marije Limovšek iz Stražgornjcev. V vojni bolnišnici na vzhod. bojišču je umrl Jožef Wagner, vojak v polku gorskih lovcev doma iz Zavrča.

Iz Hrvaške

Visok življenjski jubilej naše rojakinje. Dne 15. maja je praznovala v Zagrebu tiho in skromno petdesetletnico svojega življenja slovesno znana dramska umetnica Zofija Borštnik-Zvonarjeva. V Zagreb je bila odšla skupno s svojim možem pok. Ignacem Borštnikom, s katerim je potem dolgo vrsto let bogatila hrvaško dramsko umetnost. Radi nesporazumov s tamošnjim gledališčem upravo, je potem zapustila zagrebško gledališče ter je pozneje zopet v glavnem nastopala v Ljubljani in Sofiji. Stara slovenska gledališka umetnica živi sedaj v Zagrebu ter še vedno vzdržuje slike s slovenskimi, hrvaškimi, kakor tudi bolgarskimi gledališkimi krogi.

Visoko odlikovanje admiralja Jakčina. Poglavljenik NDH je sprejel pred dnevi bivšega hrvaškega vojaškega zastopnika v Berlinu admiralja Djura Jakčina ter ga je za zasluge, ki si jih je pridobil na svojem dosedanjem službenem mestu za NDH, odlikoval z redom Krone kralja. Zvonimirja I. stopnje z zvezdo in meči.

Upokojitve vseučiliških profesorjev. S Poglavljenikovim odredbo so upokojeni sledeči hrvaški vseučiliški profesorji: dr. Krunoslav Babić na modroslovni fakulteti, dr. Stanko Frank, na pravni

Dokončna navodila za red pri spokorni procesiji

Vrtni red v posamezni procesiji:

1. Kriz, ki ga nosi župnik, na vsaki strani je po en duhovnik, za njim ostali duhovniki dotične fars, ob njih na vsaki strani po 10 moš.
2. Moški redovniki.
3. Šole (ljudske, meščanske, srednje).
4. Ostali moški.
5. farni pevski zbori.
6. Ženski redovi.
7. Ostale ženske.

Vrtni red v stolni procesiji:

1. Kriz, ki ga nosi Prevljčan, na vsaki strani je po en duhovnik, za njim ostali duhovniki stolne fars, razen gg. kanonikov, ki so v spremstvu milostne podobe Marije Pomagalj, ob strani delne skupino duhovnikov je na vsaki strani po 10 moš.
2. Moški redovniki.
3. Ostali moški.
4. Stolni pevski zbori.
5. Akademiki.
6. Gospodje profesorji univerze.
7. Milostna podoba Marije Pomagalj, ki jo nosijo bogoslovci. Pred podobo je polovica bogoslovcev, za podobo druga polovica bogoslovcev, vsi v dvostopih in v korektih. V tem sestavu so tudi gg. stolni kanoniki. Vso to skupino obkrožata dve vrsti akademikov.
8. Akademikarke.
9. Ženski redovi.
10. Ostale ženske.

Akademikarke in akademiki se vrstijo za stolno procesijo po fakultetah.

Srednje, meščanske in ljudske šole naj se udeležijo procesije kot šole. Zgornje naj se zaradi zbirališča in uvrščenja z dotičnim g. župnikom, kjer se mislijo procesijo udeležiti.

Pri vseh župnih cerkvah so določena zbirališča za moške, ženske in šole posebej.

Na stadionu so sledeči obredi:

Procesija, ki pridejo popreje na stadion pojo med čakanjem na zadnjo procesijo ljudske pesmi, ki jih bodo intonirali pevski zbori. Sledi pesem zborov, nato škofov govor nato slovesna izjava, ki je tiskana na podopisih Marije Pomagalj in katere boste dobili pri župnih uradih. Šolski mladini jo bodo po posredovanju gg. katehetov. Nato prinese Najsvetšeja iz raketniške cerkve, medtem pojo bogoslovci Misereere, zatem slede pravna molitev, nato blagoslov z Najsvetšejo. Molitev zbori bodo vsi vnesli vse pesmi.

Stolna procesija ostane ves čas na stadionu v prvotni formaciji, to pa zaradi tega, ker bo po končanem obredu zopet šla v prvotnem sestavu iz stadiona in nesla milostno podobo Marije Pomagalj nazaj v stolnico. Da bi mogli, zlasti ljudske šole, otroci čim prej priti nazaj v mesto, pa tudi druge šole, je najbolje, ako se priključijo stolni procesiji in gredo z njo v mesto. Toda tudi drugi verniki se lahko priključijo procesiji nazaj. Toda šolsko mladino morajo pustiti naprej.

Vsi udeleženci procesij naj se mirno pokoravajo rediteljem.

Med procesijo molijo verniki rožni venec in pojo litanije.

Prvi in drugi razred ljudskih šol ne gre v procesijo v sestavu šol, pač pa s starši ali drugimi sorodniki.

Procesija bo ob vsakem vremenu.

Dobrohotno pripomniljamo še sledeče:

Za vse udeležence brez izjeme pa velja, da se udeležijo procesije iz lastnega namena, v apostovanju pred tako veliko versko prireditvijo, ki izraža tako močno voljo vsega našega naroda, da se hoče tudi v bodoče oklepati tistih velikih vrednot, ki so mu bile v preteklosti vedno v rešitev!

Kdor pa ni voljan, da se udeležijo procesije v tem duhu, in mu stvar ni po volji, naj se ne sili z udeležbo!

Škofjski pripravilni odbor petih vrstih sobot Ljubljana

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

Marijanska akademija

I. ženske realne gimnazije v Ljubljani

v dvorani Lichtenturnovega zavoda

1. za nižješolke (I.—III. r.) v petek, 28. maja, ob pol 16;
2. za višješolke (IV.—VIII. r.) v petek, 28. maja, ob 18;
3. za starše v nedeljo, 30. maja, ob 16.

SPORED:

1. Gregor Rihar: Srce Marijino (pojo vsi).
2. Mari molči (deklamira Kopriva Tanja, VIII. b).
3. Matija Tomec: Lučke gorijo
4. Anton Foerster: Kraljica angelov (pojo nižješolke).
5. Ch. Gounod: Ave Maria (poje Vrežec Nada, VII. b).
6. O. Zupancič: Na Bledu (deklamira Lavrenčič Marijana, VIII. a).
7. S. Mihelič: Zdrava Kraljica, V. Vodopivec: Imaculata.
8. A. Schwab: Ave Maria (pojo višješolke).
9. Filip Terčelj: Bili so trije otroci. Tri slike iz življenja Fatimskih videv.

Dijaški predstavi sta vstopnine prosti.

Pri nedeljski prireditvi se bodo pobirali prostovoljni prispevki za kritje prireditvenih stroškov.

fakulteti, dr. Ernest Mayerhofer in dr. Sergij Saltikov na medicinski fakulteti, inž. Viktor Šetinski in dr. Stjepan Pošić na knjižniško-gozdarski fakulteti in inž. Alfred Albin na tehnični fakulteti.

„NAŠA KNJIGA“, LETO IV., ZV. 3

Izšel je

roman sodobnega srbskega pisatelja, avtorja Pokošenega polja

BRANIMIRA ČOŠIČA

Dva svetova

(predgovor Milan V. Bogdanović)

Prevedel profesor France Jesenovec

Opredelil arch. V. Gajšek — 336 strani

ZALOŽBA „NASHA KNJIGA“

LIJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred školijo 5 — Miklošičeva cesta 5

NK

Drobna ljubljanska kronika

Za otroke z Barja. Ceste dveh cesarjev in Brda bo cepljenje zoper davico v petek, 28. t. m. Starši z Barja naj pripeljejo otroke k cepitvi ob 17 v ljudsko šolo v Črni vasi, a starši s Ceste dveh cesarjev ter okolice in Brda naj pripeljejo otroke k cepitvi ob 11 dopoldne v salon Karlo. K cepitvi morajo starši pripeljati vse nad 18 mesecev stare, se ne cepilne otroke, ki bodo letos dobili dve injekciji. Letos v predvidu 14 dni dobili dve injekciji. Poleg teh otrok bodo pa cepljeni tudi vsi oni, ki so bili lani že dvakrat cepljeni, letos se s tretjo injekcijo. Starši otrok, ki bodo letos dobili tretjo injekcijo, naj s seboj prinesejo potrdilo o dvakratnem lanskem cepitvi, da bo na tem potrdilu za beleženo še tretja injekcija. Zadnje cepljenje zoper davico bo v ponedeljek, 31. t. m., ob 16 v Mestnem domu.

V soboto ne bo cepljenja. Zaradi verskih avarstov v soboto ne bo cepljenja v Mestnem domu, zato naj pa starši otroke pripeljejo v ponedeljek, 31. t. m., ob 16 k cepitvi v Mestni dom.

Pevke in peval akademskega zbora! — Spokorna procesija na Rakovnik se bomo udeležili skupaj s oo. frančiškani. Zbirališče je v cerkvi pri oltarju sv. križa ob 3 popoldne. Udeležite se polnoštevno.

Za stare onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarilo Evangeljsko gospejno društvo v Ljubljani 300 lir. Zupanstvo izreka stalnim dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiralnih.

Z ozirom na ponovitev Tomčeve kantate Krizev pot bomo priobčili v teh dneh kratko glasbeno analizo posameznih odstavkov tega dela. Uvod: Po kratkem temnozvočnem uvodu na orglah nastopi isto misel, ki obvladuje ves uvod, prinese bas, zbor ista misel razpieta in doseže z njim prvi vršek v sredini uvoda. Po krajšem mirnem vmes-

nem delu povzame bas ponovno glavno misel, toda v obrnjeni obliki in doseže z njo drugi zelo poudarjeni vršek (na vsaki stopnji se blesti možgani križi). Mirna, premišljiva odstavka zaključijo uvod. Odločen motiv prve postaje rahlo ilustrira divjanje otrok, ki zahteva Kristusovo smrt. Pilat se vda, njegova sodba je v zboru jasno akordično izražena. Še preostaleje je na slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Planist Anton Trost bo izvajal na XV. simfonien koncertu v ponedeljek, 31. t. m., v veliki univ. dvorani solistični part v Čajkovskega Koncertu za klavir in orkester v b-molu. Znano so vse odlične umetniške kvalitete našega prvega klavirskega mojstra, še tolikratka priporočeno in slavno slednji odstavci, ki zlasti k prveemu delu močno kontrastira: Kristus brez besede stoji na nehalno ljude. Kratke instrumentalne odstavke povzame prvo misel, nakar sledi za zaključek kratke premišljive del. Druga postaja je oblikovno trodelna: dva počasna odstavka okvirjata srednjega živahnega, katerega glavni tema, oskrbena njen nadaljnji razvoj, akusa biti pravilno tektoni. Naj nam sreča nad njim gorke zaplaka. Nadaljevanje sledi Opozorjamo, da bo ponovitev v sredo, 2. junija, ob 7 zvečer v ljubljanskih stolnici. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

točno ob pol 7 zvečer. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

Duhovnega prepoveda našega naroda hodo. V ta namen služijo ko unisni predstavi največje svetovne dramske umetnosti Paul Claud

ČAŠA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA

U. Mioni

40

»Tebe? Mojega tolstega velikega dvorjani-
ka? To je pa že nekaj izrednega,« tolmači Jožef.
»Tudi jaz imam srce,« se brani ta. »Nisem
se vdal, pa samo zato, da tebe ubogam. Tako
so se mi smilili. Zato so se vrnili vsi z osli in
žitom in te prosijo, da jih poslušaj.«

»Odpelji jih v dvorano.«

»Vse.«

Veliki dvorjanik odide. Jožef se nekoliko
zbere v ponižni molitvi. Prišel je odlični tre-
nutek. Bratje so se dobro popravili. Lahko je
upal, da se prestali preskujajo.

Vstopi v prestolno dvorano in gre po stop-
nicah na prestol. Njegov pogled premeri pro-
storno okolje. Vidi vojake, ki imajo zvezanega
Benjamina in občuti neizrekljivo sočutje do
brata, ki ga je imel v tako poniževalnem in
mučnem položaju; vidi ostalih deset kletčih
na tleh pred seboj, jokajočih in v ponižnem
spoštovanju. Njegove sanje so se uresničile
dobesedno. Hvaležen je Gospodu.

Nobeden bratov si ne upa govoriti. Vse-
mogočni podkralj vzbuja spoštovanje. Niti Ju-

da, sicer tako zgovoren, ne najde besede.

Jožef napravi dolg odmor, strašen za brate,
končno pa vpraša s strogim glasom:

»Zakaj ste tako storili? Zakaj ste poplačali
s tako nehvaležnostjo usmiljenje, ki sem vam
ga izkazal? Zakaj ste me okradli in skrili mojo
vedeževalno čašo? Ali niste vedeli, da mi nihče
ni kos v vedeževanju?«

Šele zdaj si upa Juda spregovoriti. Tresoč
se reče:

»Kaj naj odgovorimo našemu gospodu ali
kaj naj rečemo ali kako naj se primerno opravi-
čimo? Bog je razkril krivičnost tvojih slu-
žabnikov; glej vsi smo sužnji mojega gospoda,
mi in ta, pri katerem se je našla čaša.«

Jožef je zelo ginjen nad dejstvom vzajem-
nosti med brati, toda da bi vzdržal v svoji vlo-
gi, še vedno trdo odgovori:

»Bog me varuj, da bi tako storil; ta, ki mi
je ukradel čašo, bo moj suženj; vi pa se svo-
bodno vrnite k svojemu očetu.«

Juda se približa na kolenih k prestolu in
govori navdušeno:

»Dovoli milostno, gospod moj, svojemu slu-
žabniku, da spregovorim besede in se ne jezi
na svojega sužnja: ker za Faraonom si ti moj
gospodar in kakor kaznuješ, tako si lahko tudi
milostljiv. Ti si vprašal svoje služabnike: »Ima-
te še očeta in brata? In mi smo ti odgovorili,
se spominjaj, gospod moj: »Imamo očeta že

priletnega; in on ga nežno ljubi. Ti si tedaj
rekel svojim služabnikom: »Pripravite ga k me-
ni in moje oko bo počivalo na njem. Mi smo
odgovorili našemu gospodu: »Mladenič se ne
more oddaljiti od svojega očeta, ker ako ga bo
pustil, bo oče umrl. Ti pa si rekel svojim slu-
žabnikom: »Ako ne pride vaš najmlajši brat
z vami, ne boste več videli mojega obličja.
Ko smo prišli domov k tvojemu služabniku,
našemu očetu, smo mu vse povedali, kar je moj
gospod naročil. Naš oče nam je rekel: »Vrnite
se in kupite malo žita. Mi smo mu pa odgovo-
rili: »Ne moremo iti: ako pojde naš najmlajši
brat z nami, bomo šli skupaj; kajti brez njega
si ne smemo drzniti obćudovati obličja tega
moža. Nato je on odgovoril: »Vi veste, da mi
je moja žena, dobra Rahela, podarila dva sina.
Eden je odšel iz hiše in vi ste mi rekli: »Divja
zver ga je požrla in zdaj ga ni več. Ako mi
vzamete še tega in ako se mu na potu kaj pri-
meri, boste moja starost z žalostjo spravili v
grob.«

»Ubogi starec! mrmra nehote Jožef in
tolsti dvorjanik se zelo premaguje, da skrije
svojo ginjenost.

Juda je slišal ta vzklik in to mu da po-
guma, da nadaljuje. Podkralj torej ni neob-
čutljiv za človeška čustva.

Nadaljuje:

»Ako se torej vrnem k našemu očetu, tvo-

jemu služabniku, brez mladeniča — duša na-
šega očeta visi na duši sina — in bo videl, da
ga ni z nami, bo umrl, in tvoji služabniki bodo
pokopali starost z bolestjo v podzemlje. Naj
bom jaz tvoj suženj, jaz, ki sem ga dobil na
tvojo vero, ko sem zanj porokoval, rekoč: Ako
ga ne pripeljem, bom vedno kriv greha proti
svojemu očetu. Jaz bom torej ostal tvoj suženj
na uslugo mojemu gospodu mesto mladeniča,
on naj se pa vrne s svojimi brati, ker jaz se
ne morem vrniti k svojemu očetu brez mlade-
niča, ker se bojim, da bi bil priča žalosti, ki
bo stiskala mojega očeta.«

»Mi vsi smo pripravljeni ostati pri tebi kot
tvoji sužnji, da se le vrne Benjamin in ne
umrje naš oče od žalosti, ako bi se on ne vrnil,«
govore bratje.

Le Benjamin ugovarja:

»Nedolžen sem. Jaz nisem ukradel čaše mo-

jemu gospodu.«

Preizkušnja je premagana; bratje so do-
kazali Jožefu, da so se spremenili; niso bili
več taki kot prejšnja leta; ljubili so svojega
priletnega očeta, ljubili Benjamina, medtem ko
se pred več kot dvajsetimi leti niso pomišljali
prodati mlajšega brata in raztrgati srca rodi-
telja. Zdaj so bili pripravljeni na večjo žrtev:
žrtvovati celo svojo prostost ter na ločitev od
žene in otrok, da le ne užalostí priletnega
očeta.

Železničarji : Tobakarji

V nedeljo bo na vrsti zanimiva tekma med
železničarsko enajstorico Hermesa in med pred-
slavnostno tobačne tovarne. Otvorili bodo serijo
povratnih tekem, pri katerih bo postal položaj
vedno bolj jasen. Nobenega dvoma ni o tem, da
si bo Ljubljana priborila prvo mesto v I. razre-
du, za ostala mesta pa bo huda borba. Tobakna
tovarna je še brez točke in se nahaja trenutno
na zadnjem mestu. Upoštevati pa je treba, da je
prvo tekmo proti Hermesu dobila z 1:0, vendar
so tekmo pozneje razveljavili, ker so tobakarji
naslopili z igralcem, ki ni imel pravice nastopa.
Ne vemo torej, katero moštvo je močnejše; prod-

nost Hermesa je v boljšem znanju v ravnanju z
žogo, prednost Dopolavora t. t. pa v borbenosti,
ki je že nekajkrat prekrizala račune onim, ki so
jih podcenjevali.

V II. razredu bo nastopila Mladika proti Zab-
jaku. Mladika vodi v svojem razredu s 6 točkami.
In velja za favorita; Zabjak pa najbrž ne bo igral

preveč podrejene vloge, saj je preteklo nedeljo
pokazal, da je trenutno v prav dobri formi. Obe
tekmi bosta na igrišču Ljubljane.

Nizozemska gimnastična zveza slavi letos 75-
letnico svojega obstoja. V zvezi je članjenih
90.236 aktivnih telovadcev.

KINO UNION 22-23

Odliven česki film po znamenitem
K. Čapkovem romanu

»Turbina«

V glavnih vlogah:

Lida Baarova in František Smolík

Predstave: delavnik ob 15.30, 17.30 in 19.30;
ob nedeljab ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30

KINO SLOGA 27-28

Sentimentalna ljubezenska komedija

»Zadnja iluzija«

V glavni vlogi:

Harry Baur, Betty Stockfeld, Jeanne Provost

Zaradi dolžine filma
pričetek predstav ob 14, 16.15 in ob 18.30

KINO MATICA 22-23

Film najgloblje socialne in ljubezenske
vsebine... * Nepozaben obraz graciozne
CORINNE LUCHAIRE v režiji umetnini

»Ječa brez rešetke«

Solgratci: Roger Duchesne, Annie Ducaux.

PREDSTAVE ob 15, 17 in 19.15

Vendita all'asta Dražbena razprodaja

Venerdi 4 Giugno p. v.,
alle ore dieci, l'Ente con-
fiscata beni rivoltosi nella
sede in Lubiana, Piazza
Napoleone No 7/p 2°, ven-
derà all'asta sulla base
di perizia in Lit. 83.669.—
tutto il contenuto della
rilegatoria Skerl Gabri-
ele ed annesso magaz-
zino, in Lubiana, Via
Idriska No 29.

Condizioni di vendita
visibili presso Ente.

Il Presidente — Predsednik
Avv. Luigi Pilo

Ali

ste že
naročeni
na

Slovenca

?

Vsak

naročnik
zavarovan

V vsako hišo

»SLOVENCA«

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam stali tolažilno in s sočutjem na
strani v trpljenju in smrti naše nezgledne, edine

DANICE

in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremlili na njeni poslednji
poti, ter jo zvesti v zemljo — na ka. iskanje zahtevala.
Posebno pa se zahvaljujemo častiti duhovščini, šolskemu vod-
stvu in drugim sodelavcem ter sodelavcem za prisrčno slovo od nje.
V Novih Jarsah pri Ljubljani, 27. maja 1943.

Jože Grad, Ivanka roj. Morè, starši

Da bi bil bliže tebi... (Konec.)

Čisto običajna družinica je bila to: oče, mati
in hčerka. Živeli so pošteno in mirno so bili. Jožica
se je uselila poleg mene in me nežno gledala.
Oče se mi je nasmihal in ponujal nalašč zame kup-
ljene cigarete; mati se mi je dobrikala. »Pijte,
prijete! Morda je že slišala o mojem skromnem
življenju in še skromnejši moji osebi.« Značajnost:
odlična, zaslužek: dva tisoč lir; živi preprosto, brez
žensk, zabav... Za zakon brez nadaljnjega sposo-
ben in sprejemljiv.

Ko sem se opolnoči poslavljaj, me je Jožica
spremila do vrat. Dejala mi je: »Saj nas boste še
prišli obiskat?« Obrnil sem se in dejal, da morda
čez nekaj dni... Zelo blizu mi je bila; miren in
ravnodušen pa tako blizu osemnajstletnega dekleta
nikakor ne moreš ostati, posebno še, če je lepa.

Drugo jutro sem sklenil, da se preselim. Od-
šel bi ponoči, ne da bi komu kaj povedal. Tako
pa... Ko sem se po končani službi vrnil domov,
je ležalo na mizi pismo od Mariuccie. Odprl sem
ga; pošteno so se mi tresle roke. Bral sem in čelo
se mi je poodležalo.

»Vedno sem bila odkritosrčna do Tebe,« je pi-
salo v pismu, »in ne morem Ti zamolčati, kar se
je pred enim mesecem zgodilo v naši hiši. Popol-
noma prepadena sem; prosim Te, poslušaj me čisto
mirno. Pred enim mesecem je prišel iz Švice moj
bratranec. Petnajst let se nisem videli. Nekega ve-
čera... Zakaj naj bi se bral? Kratke sklepe sem
naredil: Mariuccia mi je priznala, da se je zaljubila
v bratranca, in to brezupno, in da z menoj ne bi
bila srečna. Kaj naj bi morala storiti? Ko je nihala
med njim in menoj, bi me morala takoj poklicati
k sebi. Tako bi se morda v moji navzočnosti...
Nenadna besnost me je popadla. Zdaj sem svo-
boden! Jaz, ki sem v Milanu živel kot puščavnik,

sem bil tak zgolj iz same ljubezni do Mariuccie.
Bedak! In zdaj mi še ta deklica piše tako mirno,
da je prišel nekak bratranec iz Švice, da ni vedela
ne kaj in kako in da naj na vsak način pridem!
Ta je pa malo prehluda! Na noben način ne grem
k Mariucci! »Pridi takoj!« Samo zato naj pridem,
da bi slišal in videl, da... Ne, vse je bilo treba
izruvati! Treba je bilo imeti pogum in reči, da
med nama ni bilo nikdar prave ljubezni; prav za
prav me ni nikdar ljubila, kljub svojim vzdihom
in občutju asturske princeze. Zdaj, ko mislim na
vse to, imam občutek, da je res asturska princeza,
ki zaničuje vse okrog sebe, se smešlja s konci
usnice in zadovoljuje z umirjenimi gibi rok. Dovolj
vse skupaj naj vrag vzame! In kot sem tukaj, tako
gotovo se jutri...

Nekdo je potrkal na vrata. Kdo neki bi bil?
Sit sem že ljudi, moških in žensk! Odprem: pred
vrati stoji Jožica, vsa trepetajoča in razburjena.
Zdaj vidim samo njo in v njenih očeh berem:
»Tako rada te imam.« Draga moja mala Jožica!
Primem jo za roke, ona se mi najprej nasmehne,
potem začne jokati. Le te solze so prave in le to
je prava ljubezen!

Res je edino to, da se bova danes — dvajset
dni je preteklo že od tedaj — poročila Jožica in jaz.
In preteklost? Mariuccia? Ta zloglasna ljubezen?
Vse je šlo v nič. Danes se bova poročila. Njuna
mati je pripravila vse s čudovito naglico. Zdaj smo
pripravljeni na slavnostni dogodek. Stavil sem svoje
pogorje: nobenih vlečk, nobenih črnih obel in nič
povabljenec. V cerkev bomo šli s travmajem, za
pričji naj bosta kdor koli; samo dva šopka in nič
več. Po odličnih sda na kolodvor: na kratko po-
ročno potovanje v Varese. Tako mi ugaja.
»Si pripravljen?« »Da, draga Jožica.«
Niti deset minut se nisva peljala s tramvajem.

Globoko potrti sporočamo, da nas je davi za vedno zapustil naš
predragi

dr. Albert Kramer

Pogreb nepozabnega rajnika bo v petek ob 17. uri iz kapelice
sv. Nikolaja na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 27. maja 1943.

ANTONIJA KRAMER, mati — ANICA
PUČNIK, sestra — MIRA PUCOVA,
DR. IVAN PUČNIK, MAJDA GABRŠEK,
nečak in nečakinji — ostali sorodniki

Bila sta dva zaročenca, ki zresta na daljši izlet
še izven predmestja. Priče in starši so naju čakali
v cerkvi. Jaz sam sem tako želel. Proč z brez-
končnimi ceremonijami. Čez pol urice bova Jožica
in jaz mož in žena, združena za vedno. Končno
smo prišli. Kako čuden občutek se me je polotil:
»mož in žena. Zdaj smo spet doma. Mati pri-
pravila neko mrzlo pijačo, ki naj bi jo spila prej,
preden se odpeljeva v Varese. Jaz sem se zazri
v Jožico in jo motrim: je malo bleda in velike
oči se ji bleščijo. Nasmehnem se ji. Ona me po-
gladi po laseh in zašepeta: »Grega, dragec.«

»Da, takoj. Še trenutek počakaj.« Stečem do
v moje nekdanje samsko etanovanje. Poiskati mo-
ram denarnico, ki jo imam v kakem sukniču. Takoj
se vrnem. Reči mam, naj pripravi pijačo; pa zelo
mrzla naj bo, prosim.«

Skačem preko stopnic in priletim pred vrata —
priprta so. Vstopim in dobesedno okamenim. Ma-
riuccia me gleda in se mi smešlja. Zaprem oči,
jih odprem, jih spet zaprem in spet pogledam. Kaj
se je zgodilo? Mariuccia se mi vrže v naročje in
vpraša: »Kako ti gre? Si prejel moje pismo? Ali
si res verjel...? Zakaj nisi prišel k meni? Veš,
izmišljala sem si zgodbo o bratranču, da bi ti prišel
takoj k meni. Nisi nič ljubosumen? Tako silno sem
te želela videti! Vem, da si se poboljšal. In prav
zato...« Oklepa in zardi; potem zašepeta: »Prav
zato sem mislila, da je eno leto preizkušnje pre-
dolgo in tudi prehud. Če hočeš, se lahko takoj
poročiva...« Zgrudil sem se na stol. Vse okrog
mene se je vrtele. Jočem. Žalostno je videti joka-
jočega moža. Moški ne bi smel nikdar jokati, zlasti
še ne zaradi ženske. Pa vendar jočem...

Silen udarec me preseneti pri pisanju tako,
da mi pade pero iz roke. Za vruga, kako dežuje.

Pravi potop! Dvignem se in gledam liste, ki sem
jih popisal: deset jin je.

Nekdo stopa po stopnicah. Slišim glas vratarice,
ki nekomu nekaj dopoveduje. Koraki se ustavijo
pred mojimi vrati. Zazvonil. Kaj se je zgodilo?
Brzjavka? Odprem in vstopi Mariuccia. Odloži
plašč in se nasmehne. Vedno je tako lepo kot se-
daj: visoka, črna, resna, prav taka ko asturska
princeza. Ozira se naokrog. »Kako se imaš?« In kot
dosledna nezaupljivka dostavi: »Si vedno sam?«
Približa se mizici. Opazi moje popisane papirje.
»Komu si pisal?« Ne odgovorim; pogreznem se
sam vase.

In Mariuccia bere: »Tisti večer eva bila z Ma-
ruccio v parku. Bila je tema. Čutil sem samo njen
rahli dih in videl belino njenih zob. Ljubil sem jo.
Tudi ona me je ljubila. Toda njena ljubezen je
bila — kako bi rekel — oprezna. Ni mi verjela...«
Brala je vse, kar sem napisal v teh dolgih urah,
da bi si pregnal dolg čas, da bi ostal doma, da bi
bil bliže nje. Ko je prebrala zadnji list, je vstala
in stopila bliže k meni. »Da si lažnivec in ne-
zvestež, sem že davno vedela. Da si pa tudi fantazet,
tega pa še ne! Tega si ne bi nikdar mislila! Kako
morem zaupati človeku, ki si izmišlja tako zgodbo...«
Zelo dobro si opisal najino ljubezen. Toda od kod
in zakaj si privlekel tega žvicarekega bratranca
in tvojo poroko z Jožico?« »Vse, kar sem napisal,«
sem ji dejal, »bi se lahko zgodilo. Mariuccia, če
bom moral ostati še devet mesecev sam, potem bom
res najbrž srečal kakšno Jožico...«

Mariuccia ni rekla ničesar. »Potem je spregovo-
rila, a niti sam ne vem kaj. Vem samo, da je mo-
jega samotrelva zares konec.

(Paolo E. D'Emilio.)